ДЕМОКРАТИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО 29.10.2024 | Анкіта Ананд

Звідки у квітів колючки

Європейці люблять квіти, але мало знають, яка потворна реальність стоїть за цією індустрією

Робочий день на квітковій фермі триває вісім годин. Водночас жінка пояснює, що часто відчуває, що зобов'язана працювати ще три години. Проте за це вона не отримує понаднормових. Почуте від цієї жінки дає зрозуміти, що саме такими є звичні умови праці в кенійській теплиці. Репортаж BBC, який вийшов минулого місяця, серед іншого, містить інтерв'ю з працівниками та працівницями. З репортажу цілком зрозуміло, що сексуальні домагання і хвороби є наслідками роботи в кенійській квітковій індустрії.

Сектор економіки, який приносить Кенії близько 900 млн євро щороку – а самому працівнику менше 100 євро на місяць – зрештою допомагає Європі, адже продукція з Кенії становить 40 відсотків європейського ринку квітів.

Торгівля квітами не тільки сприяє експлуатації працівників, а й завдає шкоди клімату. Ось що можна прочитати в доповіді: «Для вирощування квітів потрібно багато води, а для того, щоб задовольнити європейський запит на дешеві зрізані квіти, їх перевозять у рефрижераторах літаками, що споживають значну кількість пального, до того ж загортають у одноразовий пластик і, як правило, обкладають спеціальною токсичною піною. Усе це задля того, щоб зберегти квіти свіжими».

Люди, які збирають квіти для виробників парфумів, походять із родин, що борються за виживання, проте один флакон парфумів продається за сотні євро

Ба більше, зафіксовано випадки, коли в Єгипті діти о 3-й годині ночі збирають квіти жасмину для французької компанії L'Oréal та інших виробників парфумів. Люди, які збирають квіти, походять із родин, що борються за виживання, проте один флакон парфумів продається за сотні євро.

Європейські компанії збільшують прибутки, уникаючи податкових зобов'язань у країні, що вирощує квіти. Розслідування 2020 року

показало: «Компанії ухиляються від сплати місцевих податків із допомогою експортних компаній у Нідерландах, а також трастів, які розташовані в так званих податкових гаванях, таких як Кайманові та Британські Віргінські острови, Ліхтенштейн і Джерсі. Інші продають виручку сестринським компаніям у Дубаї за штучно заниженою ціною. Це означає, що прибуток від продажу отримує не кенійська квіткова ферма, а іноземна компанія, яка сплачує податок на прибуток набагато нижчий, ніж у Кенії».

Символічний процес

Більша частина мігрантів із усього світу вже має досвід роботи в Європі за несприятливих умов праці. Але навіть далеко від європейського континенту потреби та забаганки мігрантів із країн меншин контролюють і погіршують життя більшості населення. Континенту-бенефіціару вдається ухилятися від відповідального споживання через те, що закони слабкі, а ланцюги постачання багаторівневі. Звісно, є свідомі споживачі, які прагнуть уникати купівлі та використання товарів, що є результатом експлуатаційних практик. Вони шукають Сертифікат справедливої торгівлі (*громадський рух, що відстоює справедливі стандарти міжнародного трудового, екологічного та соціального регулювання*), але й він виявився недостатньо надійним.

Ланцюг постачання з країн – виробників квітів, до яких належать Ефіопія та Еквадор, є тривалим. Це ускладнює – або допомагає ігнорувати – запобігання зловживанням на місцевому рівні з боку керівників фермерських господарств та підрядників. У Кенії, наприклад, працівники отримують занадто великі плани, й вони не в змозі їх виконати, навіть працюючи понад 12 або 14 годин за зміну. Для того щоб зберегти робоче місце, якщо не встигають виконати поставлений план, робітники змушені виконувати їх наступного дня без отримання додаткової оплати, давати хабар або надавати сексуальні послуги керівнику.

Половина квітів продається на аукціонах у Нідерландах, а це означає, що вони випадають з-під дії Директиви Європейського союзу про належну перевірку корпоративної стійкості, що діє з липня і стосується «усталених ділових відносин».

Тим часом соціальний аудит робочих місць, якщо проводиться без відповідної довіри та взаємодії з працівниками, не може викрити дії компанії-порушника. Такі аудити стають радше символічним процесом, який не спрямований на виявлення примусової праці чи розуміння повсякденних умов праці, а лише на фіксування

побаченого та почутого в день візиту.

Забезпечення дотримання прав робітників

Суворе регулювання та моніторинг робочого часу можуть гарантувати, що випадки, коли фермери страждають від тендиніту, синдрому зап'ястного каналу та інших травм, не повторюватимуться. Європейський союз повинен визнати підвищену вразливість жінок на цих фермах, а надто на тлі Конвенції Міжнародної організації праці № 190, що вимагає безпечних і гідних умов праці для жінок у всьому світі. Декретна відпустка, лікарняні, ясла для малюків, допомога з транспортуванням (покриття довгих поїздок на роботу) та страхування – все це має вирішальне значення для здоров'я та добробуту працівників та їхніх родин. Не забуваймо, що на фермах часто працюють цілі родини.

Квіти не прирівнюються до продуктів харчування, а тому до їхнього вирощування ставляться вельми недбало. Не варто забувати, однак, що люди все одно споживають хімікати, що використовуються для вирощування та збереження рослин. Не варто вести бізнес із фермами, які використовують пестициди, бо працівники постійно піддаються впливу токсинів, які містяться в добривах і консервантах, що використовуються для продовження терміну життя квітів. Крім того, різноманітні шкідливі речовини забруднюють воду й ґрунт, потрапляючи в харчовий ланцюг та завдаючи шкоди громадам, які мешкають поблизу теплиць із вирощування квітів.

Щоб виявити примусову працю, необхідно налагодити довгострокову співпрацю з постачальниками

Міжнародна неурядова організація Anti-Slavery International та незалежна некомерційна неурядова організація «Європейський центр конституційних прав і прав людини» розробили низку рекомендацій щодо контролю за імпортом, які може використовувати Європа. Вони можуть бути пов'язані з «конкретним місцем виробництва», «конкретним імпортером чи компанією» або «галуззю в цілому» у випадку примусової праці, незалежно від того, чи застосовується вона державними або недержавними суб'єктами. Це дозволило б митникам зупиняти недоброякісну продукцію ще на кордоні.

У квітні Європейський парламент схвалив настанови «про заборону продажу, імпорту та експорту товарів, вироблених із використанням примусової праці». Але щоб виявити примусову працю, необхідно налагодити довгострокову співпрацю з постачальниками. У таких взаємовідносинах співпраця зводиться не тільки до купівлі-продажу, а включає умови, що не підлягають обговоренню й стосуються прав працівників, підкріплені регулярним навчанням, моніторингом та інспекціями на місцях.

Чесне вирощування квітів можливе

Потрібно проводити більше кампаній громадянського суспільства стосовно відповідального використання й споживання, пов'язаних із підвищенням обізнаності споживачів у Європі. Це може зменшити попит на квіти, які потребують рясного поливу, наприклад, що призводить до дефіциту води в регіоні походження.

Інколи низький рівень заробітної платні працівників квіткових господарств виправдовують тим, що вища оплата відлякує кінцевого споживача. Проте дослідження роздрібної торгівлі продуктами харчування, проведене компанією McKinsey, показало: «Близько 60 відсотків… опитаних споживачів готові платити більше за продукцію, якщо виробник гарантує безпеку працівників і відсутність дитячої праці». Квіти не є товарами першої необхідності, що може відображатися на їхній ціні.

Уряди можуть заохочувати компанії, що серйозно ставляться до етичного вибору постачальників, надаючи фінансові стимули та субсидії. Дійсно, представники McKinsey виявили, що компанії, які більше дотримуються «екологічних, соціальних та управлінських» норм, краще оцінюються на біржі та мають кращий доступ до фінансування. І виплачуючи прожитковий мінімум, компанія може зменшити плинність кадрів на 30 відсотків.

Своїми діями громадськість і громадянське суспільство можуть чинити тиск на уряди європейських країн. Це зробить світову торгівлю квітами менш однобокою, а, отже, більш справедливою до людей, які вирощують квіти у більшості країн світу.

Переклад з англійської Ірини Савюк

Анкіта Ананд

Анкіта Ананд (Ankita Anand) – незалежна журналістка, редакторка Unbias the News, співзасновниця організації Gender Beat, що працює над підвищенням авторитету гендерно чутливої журналістики по всьому світу.